

ÇUKUROVA ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

E-ISSN:2458-7559

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.18560/cukurova.1092>

Atılğan, E. ve Gündoğan, H. R. (2018). Gaziantep'teki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeyine etkisi: Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksek Okulunda bir araştırma.

Çukurova Araştırmaları Dergisi, 4(1), 123-134.

CİLT 4, SAYI 1, YAZ 2018, s. 123-134

GAZİANTEP'TEKİ REKREASYON ALANLARININ MEMNUNİYET DÜZEYİNE ETKİSİ: GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ TURİZM VE OTELCİLİK MESLEK YÜKSEK OKULUNDA BİR ARAŞTIRMA¹

Eyüp ATILGAN²

Harun Reşit GÜNDOĞAN³

Öz

Yapılan bu araştırmanın amacını, Gaziantep Üniversitesi turizm ve otelcilik meslek yüksek okulunda öğrenim gören öğrencilerin, Gaziantep ilinde bulunan rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine etkisinin belirlenmesinden oluşmaktadır. Araştırmada veri elde etmede anket yöntemi kullanılmış olup, anketlerin doldurulmasında basit tesadüfî örneklem yöntemlerinde kolayda örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma, Gaziantep Üniversitesi turizm ve otelcilik meslek yüksek okulunda öğrenim gören 212 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda, araştırmaya katılan katılımcıların çoğunun erkek ve 18-24 yaş aralığındaki öğrenciler olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan katılımcıların büyük çoğunluğunun açık alan rekreasyon etkinliklerine katıldıkları tespit edilirken, rekreasyon etkinliklerine arkadaşları ile katılmayı tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, memnuniyet düzeyi, rekreasyon alanları, Gaziantep.

THE IMPACT SATISFACTION GAZİANTEP RECREATIONAL OF AREAS: A RESEARCH IN GAZİANTEP UNIVERSITY TOURISM HOTEL AND VOCATIONAL HIGHER SCHOOL

Abstract

¹ Bu makale 1. uluslararası beden eğitimi, spor, rekreasyon ve dans kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur.

²Öğr. Gör., Gaziantep Üniversitesi, Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Eğlence Bölümü, atilgan@gantep.edu.tr

³Bilim Uzmanı, hrngundogan@gmail.com

Article Info/ Makale Bilgisi

Received/Geliş: 05.12.2017

Accepted/Kabul: 15.01.2018

The aim of this study is to consist of content of recreation level of the students in Gaziantep University, Tourism And Hotel Management Vocational College's students. In this study, we used surveys for having datas. While having surveys, we used coincidence samples method. This search has been practised on 212 students who are studying in Gaziantep University, Tourism And Hotel Management Vocational College. The participants who attended this study are male and they are between 18 and 24 years. On the other hand, most of participants have attended open-air recreation facilities. They all prefer to attend the facilities with their friends.

Key Words: Recreation, satisfaction level, recreation fields, Gaziantep.

GİRİŞ

Teknolojinin insan hayatında büyük önem kazanması ve sanayileşmenin artmasıyla birlikte tarımsal faaliyetlerle geçinen ve kırsalalanlarda yaşayan insanların şehirlere göç etmesine yol açmıştır. Şehirlerde yaşamak insanlara cazip gibi görünse de benimsenen yeni yaşam biçimleri bireyler ve şehirler üzerinde olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Bu olumsuzluklar insanların günlük yaşamlarında yaşamış oldukları strese ek olarak hava, su, yer kirliliği, hareket alanlarının sınırlı olması gibi nedenler insanların ruh ve beden sağlığını bozabilecek olumsuzluklardan bazılarıdır (Druckhaus ve Münker, 1985: 8).Şehirlerde yaşayan insanlar belirtilen olumsuzluklara bağlı olarak yeniden şehir yaşantısından uzaklaşmak için rekreasyon etkinliklerine katılma ihtiyacı duymuşlardır. Katınılan bu etkinlikler insanların zihinsel ve fiziksel olarak iyi hissetmelerini sağlayarak, doğal çevre ile bağlarını güçlendirerek geniş yeşil alanlara olan ihtiyacın armasına yol açmıştır (Kurum ve Odabaşı, 1991: 95).

Sanayileşme ile birlikte insanların gelirlerinde artışlar yaşanmış ancak insanlar yoğun iş temposundan dolayı sınırlı olan serbest zamanlarını değerlendirmek, kendilerini yenilemek, eğlenmek ve dinlenmek için sınırlı olan zamanlarını kaliteli bir şekilde kullanma çabası içerisine girmişlerdir. Bunun için de açık alan ya da kapalı alanda çeşitli rekreasyon etkinlik faaliyetlerine katılım sağlamışlardır (Keskin, vd., 2015: 38).

Baud- Bovy ve Lawson'a göre (1998) göre serbest zaman; insanların çalışma, yeme-içme, uyuma gibi zorunlu ihtiyaçları dışında kalan ve kendi isteklerine bağlı olarak değerlendirdikleri zaman dilimidir (Baud-Bovy ve Lawson, 1998: 2). İnsanlar zorunlu ihtiyaçları ve çalışma saatlerinin dışında kalan zamanlarını iyi kullanabilmek, tekrardan fizyolojik ve psikolojik olarak yenilenmek için çalışmak ve dinlenmek arasındaki dengeyi iyi sağlamalıdır (Canan, 1997: 13).

Yapılan açıklamalardan hareketle bu çalışmanın amacı, Gaziantep Üniversitesi turizm otelcilik ve meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin rekreasyon alanlarından memnuniyet düzeylerinin belirlenmesidir. Rekreasyon faaliyetleri geniş bir yelpazeyesahiptir. Açık alan rekreasyon aktivitelerine, tabiat parkları gezileri, dağcılık, ormancılık gibi etkinlikler örnek verilirken, kapalı alan rekreasyon aktivitelerine: Fitness salonları, basketbol ve voleybol gibi sportif faaliyetler örnek olarak gösterilebilir. Yapılan araştırmalarda rekreasyon kavramı önceki çalışmalarda var olan aktivitelerin yalnızca bir yönü ele alınırken, bu çalışmada Gaziantep ilindeki rekreasyon alanlarına genel ve kapsamlı bir bakış açısı sergilenmiş olması çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

1. Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon kavramını açıklayabilmek için öncelikle serbest (boş) zaman kavramına değinmek gerekmektedir. Serbest zamanı en basit şekilde; kişilerin zamanlarını istedikleri gibi özgürce harcadığı, zaruri ihtiyaçların dışında kalan ve iş dışı zaman olarak tanımlayabilmek mümkündür (Gürbüz, 2006: 23).Nadirova'ya (2015) göre boş zaman, kişilerin kendi potansiyellerini ortaya çıkarması için kişiye özgürlük ve kontrol hissi veren "iş karşıtı" bir kavram olarak değerlendirilmiştir (Nadirova, 2000: 15).

Sanayi devrimi yeni toplumsal değerlerin (tasarruf, çalışma, sermaye birikimi gibi) ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Önceleri israfolarak düşünülen boş zaman çalışan bireylerin yorulduktan sonra tekrardan çalışma durumuna gelecek düzeyde dinlenmesini ifade etmekteydi (Güngörmüş, 2007, 32). Ancak sanayi devriminin başlarında hâkim olan bu düşünce yapısı zamanla yapılan araştırmalar neticesinde boş zamanın eğlenmek, yenilenmek ve gelişim gibi fonksiyonlarının da olduğunu ortaya çıkarmıştır (Sağcan, 1986: 18).

Eski dönemlerden günümüze kadar geçen süreçte teknolojinin hızlı bir gelişim göstermesi, çalışma saatlerindeki kısalma, tatil zamanlarının artması ve insanların gelirlerindeki artış insanların daha fazla rekreatif faaliyetlere katılmasında etkili olan sebeplerdendir. Latince "recreate" kelimesinden türeyen rekreasyon yenilenme, yeniden oluşma anlamlarına gelmektedir (JensenveNaylor, 2000: 2). Rekreasyon boş zaman tanımı ile birebir ilişkilidir ve rekreasyon boş zamanı istekli olarak çeşitli faaliyetlerle değerlendirme olarak tanımlanmaktadır (Demirci ve Yavuz, 2003:123). Stebbins'e (2005) göre; rekreasyon, kişilerin yetenek ve becerilerini kullanarak zorunlu olmadan istekli bir şekilde katıldığı, kişileri tatmin eden aktiviteler olarak tanımlamıştır (Stebbins, 2005:349-352). Cordes ve İbrahim (1999) ise insanların boş zamanlarında onlar için anlam taşıyan gönüllülük esasına bağlı eğlenmek için yapılan aktiviteler olarak tanımlamışlardır (Cordes ve İbrahim, 1999: 62).

Boş zamanı değerlendirme olarak nitelendiren rekreasyon eğlenme, dinlenme amaçlı gönüllü olarak serbest olunan zamanlarda yalnız ya da bir grup halinde yapılan faaliyetlerdir. Yapılan bu faaliyetler toplumların gelişmişlik düzeylerine göre farklılık gösterirken aynı zamanda gelişmiş toplumlarda faaliyetlerin sayısının artmasına katkıda bulunmuştur (Karaküçük, 1997: 40).

Gelişmiş ülkelerdeki boş zaman değerlendirmesi yalnızca sportif faaliyetlerle olmamakla birlikte çeşitli mesleki ve kültürel faaliyetlerle birlikte değerlendirmeleri söz konusudur. Bu durum gelişmiş ülkelerdeki insanların sosyal, ekonomik ve toplumsal yönden gelişmesine katkıda bulunmuştur (Erkal, vd., 1998:58). İnsanlar üretim sürecinde bulunmadığı zamanlarda çeşitli sosyal, kültürel, sportif, güncel eğlenceler ve geziler gibi aktivitelerle katılarak mutlu olmaya çalışmışlardır (Ekici ve Yenel, 2002: 126). Rekreasyon faaliyetlerinin toplum uyumunu güçlendirme ve serbest zamanları değerlendirmede etkili olduğu gibi toplumda yaşayan daha çok genç bireylerin zararlı alışkanlıklardan uzak durmasını da sağlayacak bir faaliyet olduğu kanısına varılmıştır (Tuncay, 2000: 244).

Bu tanımlamalardan hareketle rekreasyon kavramının çeşitli özellikleri şu şekilde sıralamak mümkündür (Torkildsen, 1999: 121);

- Rekreasyon tatmin odaklı kişisel faaliyetlerdir.
- Kişiler, özgür bir şekilde seçim yaparak tatmin olacakları aktiviteleri isteğe bağlı olarak yapmaktadırlar.
- Rekreasyon aktiviteleri fiziksel, zihinsel, ruhsal ve sosyal faaliyetler olabilir.
- Rekreasyon aktiviteleri bireyleri yeniler ve onların mutlu olmalarına katkıda bulunur. Bu nedenle aktivitelerin özendiriciliği ve değeri olmalıdır.
- Rekreatif faaliyetler ile bireyler kendilerini en üst seviyede tatmin etmek isterler. Bütün aktivite deneyimleri birbirinden farklılık gösterir ve kendilerine özgü özellikleri vardır.

2. Rekreasyon Alan ve Türleri

Rekreasyon boş zamanı değerlendirme aktiviteleri olduğu için çok farklı türlerde yapılabilmektedir. Bu farklı türlerdeki rekreasyon aktiviteleri yapılaş şekillerine göre kapalı alan rekreasyon etkileri ve açık alan rekreasyon etkinlikler olmak üzere iki alt başlıkta incelemek mümkündür.

2.1. Kapalı Alan Rekreasyonu

Bu tür rekreasyon alanları genellikle insanlar tarafından oluşturulmuş, bir çatı altında doğal olmayan ortamlarda yapılan rekreatif faaliyetlerinin yapıldığı alanlardır. Örnek olarak, yüzme havuzları, spor salonlarında oynanan basketbol, masa tenisi gibi oyunlar veya kapalı alanda konser dinlemek vb. etkinlikler verilebilir (Mirzeoğlu, 2003: 241-242). Kısaca kapalı alan rekreasyon alanları insanların kullanması için yapılmış mekân veya ev ortamında yapılan aktivitelerdir. Bu aktiviteler (Yüncü, vd., 2013: 12);

- İşletme, kulüp ve dernek gibi kurum ve kuruluşların kapalı mekân aktiviteleri,
- Kapalı mekânlardaki fuar, kongre, sergi vb. etkinlikler,
- Kapalı alan spor tesisleri (basketbol, tenis, jimnastik, voleybol vb.),
- Sağlıklı yaşam için kapalı alanda yapılan faaliyetler (sauna, kaplıca vb.),
- Kişilerin kendilerini geliştirmek için yapılan kurslar (el sanatları, güzel konuşma, resim, yemek yapma vb.),
- Kapalı mekânlarda oynanan çeşitli kart vb. oyunlar (tavla, satranç, şans oyunları),
- Kişilerin kendi evlerinde yaptığı tv izleme, radyo dinleme, kitap okuma vb. faaliyetlerdir.

2.2.Açık Alan Rekreasyonu

Açık alan etkinlikleri genellikle insanların devamlı olarak yaşadıkları yerlerden uzakta olan doğal veya yapılandırılmış alanlarda gerçekleştirilen etkinlikleri içerir. Bu etkinliğe katılan insanların genellikle katılma nedeni her şeyden uzak olma hissidir. Bazı insanlar için bu hissiyatı evinden biraz uzaklıktaki çiftlik vb. yerler verebilirken bazı insanlar için ise şehrin sınırları dışında oluşturulmuş parklar, ormanlık alanlar verebilmektedir (Bell, 2001: 1). Açık alan rekreasyon aktiviteleri şu şekilde sıralanabilir (Yüncü, vd., 2013: 14).

- Açık alan macera faaliyetleri (kamp yapmak, kanoya binmek vb.),
- Motorlu araçlar ile yapılan aktiviteler (motorlu araç yarışları, araba gezisi vb.),
- Açık alan (çevre) eğitimi (doğa ve çevre eğitimleri, kamplar),
- Avcılık (balık tutmak, atış yapmak vb.),
- Doğa gözlemciliği (kuş veya vahşi hayvan gözlemciliği vb.),
- Macera eğitimleri (dağcılık, mağaracılık, hayatta kalma eğitimleri vb.),
- Tarihi, kültürel ve doğal geziler (müze ziyareti, doğa yürüyüşleri),
- Sanat ve doğa (doğal alan fotoğrafçılığı, resim yapmak vb.).

Açık alanda yapılan etkinliklere genel olarak şehirde doğmuş ve yetişmiş kişilerin zaman içerisinde şehirleşmenin getirmiş olduğu yoğun kalabalıktan kısa bir süreliğine de olsa uzaklaşmak isteyen bireyler katılmaktadır. Bu etkinliklerin olduğu yerlere mümkün olduğunca insan elinin değmemiş olması veya sadece çok az derecede düzenlemeler yapılmış olması o yeri çekici kılmaktadır (Başar, 2006: 17). Açık alanda yapılan rekreasyon aktivitelerinin kişiye özgü amaçları olsa da genel olarak bu aktivitelere katılmanın amacı eğlenme, dinlenme, kendini gerçekleştirme çabasıdır (Yüncü, vd., 2013: 12).

Yerli ve yabancı literatürde rekreasyon alanında yapılmış olan araştırmaların sayısı çok olmasına rağmen genel olarak bu araştırmalar rekreasyon aktivitesinin veya alanının bir bölümüne odaklanmıştır. Kurar ve Baltacı (2014) tarafından yapılan çalışmanın amacı, Alanya'da yaşayan halkın Rekreasyonel deneyimleri ve boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının ortaya konulmasıdır. Araştırma anket formu kullanılmış olup Alanya merkezde ikamet eden toplam 116 kişiye tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak birebir uygulanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda rekreasyonel faaliyetlerin genelinde piknikler ve arkadaş ziyaretlerinden oluştuğu, kamusal rekreasyon alanlarından duyulan memnuniyetin özel sektör rekreasyon alanlarına oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Turgut ve Ardahan (2012) tarafından yapılan çalışmanın amacı, Antalya ilinde Suya Dayalı Rekreasyon (SDR) alanında faaliyet gösteren işletmelerin profillerinin belirlenmesidir. Araştırmada anket formu kullanılmış olup Antalya il sınırları içerisinde 286'sı su üstü, 130'u sualtı, 36'sı rafting ve 2'si kano alanlarında faaliyet gösteren toplam 340 SDR işletmesinden oluşmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda, SDR işletmelerinin çoğunluğu sahillerde olmak üzere büyük çoğunluğu 11 yıl ve daha fazla bir süredir, otellerde veya kamuda kiracı olarak faaliyetlerini yürütmekte, kuruluş aşamasından itibaren başta bürokratik zorluklar olmak üzere, finansal, niteliksiz (ödeme gücü az olan) müşterilerin çoğunlukta olması ve kötü rekabetin varlığı gibi sorunlar ile karşılaştıkları tespit edilmiştir.

Fadamiro ve Adedeji (2014) tarafından yapılan çalışmanın amacı, Nijerya'nın İbadan şehrinde bulunan park ve bahçelere eğlence amaçlı giden kişilerin rekreasyonel deneyimleri üzerinde etkisini araştırmak ve önerilerde bulunmaktır. Araştırmada veri elde etmede anket formu kullanılmış olup İbadan şehrinde yer alan üç park ve bahçeyi ziyaret eden 232 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda, yaş, eğitim, medeni durum ve gelir seviyelerinin rekreasyonel deneyimlere katılmasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Yli-Pelkonen (2013) tarafından yapılan çalışmanın amacı, kentsel alanlarda yerel rekreasyonel ekosistem hizmetlerinin öneminin, yeterliliğinin ve ihtiyaçlarının tespit edilmesidir. Araştırma, Finlandiya'nın Helsinki şehrinde gerçekleştirilmiş olup şehrin kentsel ve kırsal kesimlerinde bulunan 19 mahalleden toplam 30 mahalle temsilcisi ile görüşülmüştür. Yapılan araştırma sonucunda, mahalle sakinlerinin ormanlık alanları sık sık ziyaret ettiklerini ve vakitlerinin önemli kısmını bu alanlarda geçirdikleri tespit edilmiştir. Öte yandan yapılan görüşmeler esnasında en çok belirtilen rekreasyonel etkinliklerinin yürüyüş ve spor benzeri aktiviteler olduğu tespit edilmiştir.

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Yapılan bu araştırmanın amacı, Gaziantep Üniversitesi turizm ve otelcilik meslek yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin, Gaziantep ilinde bulunan rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine etkisini belirlemektir. Araştırmada veri elde etmede anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma 2017 yılının Ekim ayında Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 212 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formu 2 bölümden oluşmaktadır. Anket formunun ilk bölümünde katılımcılara 14 soru sorulmuş olup, bu kapsamda katılımcıların demografik özelliklerine yönelik (yaş, eğitim, cinsiyet vb.) 6 soru sorulmuş olup rekreasyon etkinliklerine yönelik 8 soruya yer verilmiştir. Anket formunun ikinci bölümünde Gaziantep'teki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine etkisini ölçmek için 37 soru sorulmuş olup bu bölümde yer alan sorular Müderrisoğlu, vd., (2005)'nin araştırmasından yararlanılarak geliştirilmiştir. Anket formunun ikinci bölümünde yer alan soruların cevaplandırılmasından öğrencilere 1 "Kesinlikle Katılmıyorum" ile 5 "Kesinlikle Katılıyorum" arasında değişen 5'li likert tarzında sorular sorulmuş olup, araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 21.0 istatistik paket programında çözümlenerek verilerin analizi gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

1. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Bulgular bölümünün ilk alt başlığında araştırmaya katılan katılımcıların demografik özelliklerine yönelik bulgulardan oluşmaktadır. Gaziantep Üniversitesi turizm otelcilik ve meslek yüksek okulunda öğrenim gören öğrencilerin, Gaziantep ilinde bulunan rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine etkisini ölçmek amacıyla öğrencilerin demografik özelliklerine yönelik 6 soru sorulmuş olup, bu sorulara verilen cevaplar Tablo 1' de yer almaktadır.

İlgili tabloya göre araştırmaya katılan katılımcıların %53,3'ü erkekler, %46,7'si kadınlardan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların %90,6' sını 18-24 yaş, %8'i 25-29 yaş ve %1,4'ü 30-34 yaş aralığında yer almaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların tamamı önlisans eğitimi alan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların %54,7' si 10 yıldan fazla ikamet ederken, % 22,2'si 1 yıldan az ve %16,5'i 1-3 arası ikamet eden katılımcılardan oluşmaktadır. Öte yandan araştırmaya katılan katılımcıların %51,4'ü 550 TL'den az, %30,7'si 551-999 TL arası ve %1000-1999 TL arası gelire sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Cinsiyet	n	%	İkamet Yılı	n	%	
Erkek	113	53,3	1 yıldan az	47	22,2	
Kadın	99	46,7		1-3yıl	35	16,5
Total	212	100,0		4-6 Yıl	10	4,7
Yaş	n	%	7-9 Yıl	4	1,9	
18 - 24 yaş	192	90,6	10 yıldan fazla	116	54,7	
25 -29 yaş	17	8,0		Total	212	100,0
30 - 34 yaş	3	1,4				
Total	212	100,0				
Eğitim Düzeyi	n	%	Gelir	n	%	
Ön Lisans	212	100,0	550' TL'den az	109	51,4	
Meslek	n	%	551- 999TL arası	38	17,9	
Öğrenci	212	100	1000-1999 TL arası	65	30,7	
			Total	212	100,0	

2. Uygulama Ölçümünün Güvenirliliği

2017 yılının Ekim ayında, araştırma uygulaması yapılmış ve 219 katılımcı üzerinde uygulanmıştır. Uygulama sürecinde 7 anket formunun eksik ve hatalı doldurulduğu göz önüne alınarak 212 anket formunun araştırma kapsamında kullanılabilmesi tespit edilmiştir. Uygulamaya yönelik güvenirlilik katsayıları Tablo 2'de verilmiştir.

İlgili tabloya göre, rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerini ölçmeye yönelik soruların Cronbach Alpha katsayısının 0,842 olduğu tespit edilmiştir. Özdamar (2004:632-633) 'a göre 0,80'den fazla Cronbach's Alpha değerine sahip olan ölçek değeri yüksek derecede güvenilirdir. Anketin son bölümüne ait değişkenler arasında yeterli oranda ilişki olup olmadığını anlayabilmek amacıyla Bartlett Küresellik Testi uygulanmış ve anketin son bölümü için p değeri 0,000 ($p \leq 0,05$) olarak hesaplanmış ve elde edilen bu değer anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla değişkenlerin faktör analizi yapmaya uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla beraber değişkenler arası korelasyonların faktör analizine uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi uygulanmış ve rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine ilişkin soruların KMO değeri 0,821 olarak hesaplanmıştır. Buna göre araştırmada yer alan ölçeğin faktör analizine uygun olduğu görülmüştür(Sipahi vd., 2010:80).

Tablo 2. Uygulama Ölçümlerinin Güvenirlilik ve Faktör Analizi Yapılmaya Uygunluk Düzeyine İlişkin Sonuçlar

Uygulama	Test Türü	Sonuç
Rekreasyon Alanlarının	Cronbach's Alpha (24)	0.842
Memnuniyet Düzeyine	KMO	0.821
Etkisine Yönelik Sorular	Bartlett Küresellik Test,	000

3. Faktör Analizi

Gaziantep'teki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeyine etkisini oluşturan boyutların belirlenmesi amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Memnuniyet düzeyini oluşturan boyutların belirlenebilmesi amacıyla "Varimax" rotasyonuna tabi tutulmuştur. Araştırmanın ilgili bölümlerine ait değişkenler arasındaki ilişkiyi en iyi yansıtan en az faktör sayısını belirlemek amacıyla Kaiser Kriteri göz önünde bulundurularak döndürülmemiş temel bileşenler (*Principal Components*) yöntemi kullanılmıştır. Gaziantep ilinde bulunan rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerini oluşturan boyutların belirlenmesine yönelik bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

İlgili tabloya göre, faktör analizi sonucunda Gaziantep ilindeki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeyine etkisini oluşturan 6 boyut ve bu boyutlara bağlı 29 önermeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizinde ortaya konulan boyutlara ait öz değerler ve topla açıklanan varyans değerleri verilmiş ve önermelerin faktör yüklerinin 0,443 ile 0,820 arasında değerler aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan faktör analiz sonucunda 37 önermeden 3'ü (7,21, 26) iki ifade arasındaki fark,10'dan düşük olduğundan dolayı çıkarılmıştır. 8, 9, 17, 33 nolu soruların ikisi faktörlerde tek önermeye sahip olduğu ve iki soru ise faktörde iki önermeye sahip olduğu için dikkate alınmamıştır. Bu işlemler sonucunda Gaziantep ilindeki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine etkisini oluşturan birinci boyut "Eğlenceli Zaman Geçirebilme" şeklinde adlandırılmış ve bu boyutun yedi önermeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Gaziantep ilindeki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine etkisini oluşturan ikinci boyut "Kalabalıklılık" şeklinde adlandırılmış olup beş önermeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Gaziantep ilindeki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine etkisini oluşturan üçüncü boyut "Memnuniyetsizlik" şeklinde adlandırılmış olup beş önermeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Gaziantep ilindeki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine etkisini oluşturan dördüncü boyut "Memnuniyet" şeklinde adlandırılmış olup üç önermeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Gaziantep ilindeki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine etkisini oluşturan beşinci boyut "Bakımsızlık" şeklinde adlandırılmış olup dört önermeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan Gaziantep ilindeki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeylerine etkisini oluşturan altıncı boyut ise "Doğa Güzellikleri" şeklinde adlandırılmış olup beş önermeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Gaziantep'teki Rekreasyon Alanlarının Memnuniyet Düzeyine Etkisini Oluşturan Boyutlara Yönelik Bulgular

İfade No	Gaziantep'teki Rekreasyon Alanlarının Memnuniyet Düzeyine Etkisine Yönelik İfadeler	Faktörler					
		1	2	3	4	5	6
	Eğlenceli Zaman Geçirebilme						
S.10	Gaziantep'teki rekreasyon alanları diğer insanlardan uzakta ailem ve dostlarımla baş başa zaman geçirme fırsatı sunar.	,443					
S.11	Gaziantep'teki rekreasyon alanları büyük bir grupla eğlenceli bir ortamda bulunma olanağı sağlar.	,527					
S.12	Gaziantep'teki rekreasyon alanları değişik manzaralar görme imkanı sunar.	,668					
S.13	Gaziantep'teki rekreasyon alanları bedensel yeterlilikleri deneyimleme imkanı sunar.	,704					

S.14	Gaziantep'teki rekreasyon alanları seyahat becerilerini geliştirme imkanı sunar.	,820					
S.15	Gaziantep'teki rekreasyon alanları macera ve keşif tutkusu yaşama imkanı sunar.	,770					
S.16	Gaziantep'teki rekreasyon alanları farklı deneyimleri tatma imkanı sunar	,767					
Kalabalıklılık							
S.27	Gaziantep'teki rekreasyon alanlarında yeteri kadar otopark bulunmadığından araçlar yollara park edilmektedir		,578				
S.28	Gaziantep'teki rekreasyon alanlarında çok fazla araç ve araç trafiği vardır		,719				
S.30	Gaziantep'teki açık hava rekreasyon alanlarında çok fazla kömür kül ve mangal ateşi bulunmaktadır		,662				
S.31	Gaziantep'teki rekreasyon alanlarındaki tuvaletler kirlidir		,736				
S.32	Gaziantep'teki rekreasyon alanlarında gürültülü ve yüksek sesle konuşan insanlar vardır		,611				
Memnuniyetsizlik							
S.29	Gaziantep'teki açık hava rekreasyon alanlarında tasmasız ve kontrolsüz hayvanlar vardır			,565			
S.34	Gaziantep'teki rekreasyon alanlarında can ve mal güvenliği yoktur			,632			
S.35	Gaziantep'teki açık hava rekreasyon alanlarında su kirliliği yaygındır			,623			
S.36	Gaziantep'teki doğal rekreasyon alanlarında bakım onarım çalışmaları yapılmamaktadır			,746			
S.37	Gaziantep'teki rekreasyon alanlarında az sayıda güvenlik görevlisi bulunmaktadır			,610			
Memnuniyet							
S.18	Gaziantep'teki rekreasyon alanları kendimi güvende hissederim				,601		
S.19	Gaziantep'teki rekreasyon alanları sportif aktiviteler için yeterli alana sahiptir				,760		
S.20	Gaziantep'teki rekreasyon alanları genel olarak güzel bir atmosfere sahiptir				,782		
Bakımsızlık							
S.22	Gaziantep'teki rekreasyon Kampları/piknik alanları genellikle çok kalabalıktır					,592	
S.23	Gaziantep'te var olan rekreasyon faaliyetleri hakkında yeterince bilgi yoktur					,663	
S.24	Gaziantep'teki rekreasyon alanlarında insanların çöp atıkları fazladır					,600	
S.25	Gaziantep'te rekreasyon alanlarına giden yollar bakımsızdır					,509	

Doğa Güzellikleri							
S.1	Gaziantep'teki rekreasyon alanları, doğal çevre ve manzara güzelliğine sahiptir						,569
S.2	Gaziantep'teki rekreasyon alanları sessiz ve huzurludur						,486
S.3	Gaziantep'teki rekreasyon alanları doğa ile iç içe olma olanağı sağlar						,612
S.4	Gaziantep'te rekreasyon alanlarında atık ve çöpler yoktur						
S.5	Gaziantep'teki rekreasyon alanları temiz havada egzersiz olanağı sağlar						,619
Özdeğerler (Eigenvalue)		6,785	4,447	1,905	1,524	1,381	1,229
Açıklanan Varyans (Faktöre göre %)		19,995	13,079	5,603	4,481	4,060	3,616
Toplam Açıklanan Varyans (%)		% 60,618					

4. Katılımcıların Gaziantep'teki Rekreasyon Alanlarının Memnuniyetlerine Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamının bu bölümünde Gaziantep Üniversitesi turizm otelcilik ve meslek yüksek okulunda öğrenim gören öğrencilerin rekreasyon etkinliklerine katılmalarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Rekreasyon etkinliklerine katılmalarına ilişkin bulguların tespitine yönelik 8 soru sorulmuş olup, sorulara verilen cevaplar üzerinde elde edilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

İlgili tabloya göre araştırmaya katılan katılımcıların %67,5'i rekreasyon etkinliklerinde bulunurken açık alanları tercih ederken; %22,2'si spor tesislerini tercih ettiği tespit edilmiştir. Katılımcıların %40,1'i akşam saatlerinde rekreasyon etkinliklerinde bulunurken, %25,9'unun öğleden sonra rekreasyon etkinliklerinde buldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların %84 'ü arkadaşları ile rekreasyon etkinliklerine katılırken; %26,4'ü yalnız başına rekreasyon etkinliklerine katılmaya tercih ettiği tespit edilmiştir. Katılımcıların %44,8'i haftada 2 veya 3 gün rekreasyon etkinliklerine katılırken; %17'sinin ayda bir kez rekreasyon etkinliklerine katıldıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların %51,9'u 2-3 saat arası rekreasyon etkinliklerinde zaman geçirirken; %25,9'unun rekreasyon etkinliklerinde 4-5 saat arası zaman geçirdikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların %62,3'ü Gaziantep'te bulunan sosyal ve sportif tesisleri kısmen yeterli bulurken; %18,4'ünün yeterli bulmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların %71,9'u şehirde bulunan rekreasyon alanları hakkında kısmen bilgiye sahipken; %18,9'unun rekreasyon alanları hakkında fikrinin olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların %63,2'si müzik dinlemeyi tercih ederken; %53,8'i arkadaş ziyareti ve %51,9'unun sinema ve tiyatro etkinliklerini tercih ettikleri sonucu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Gaziantep'teki Rekreasyon Alanlarının Memnuniyetlerine Yönelik Bulgular

Hangi Tür Rekreasyon Alanlarını Tercih edersiniz?	n	%
Açık Alanda	143	67,5
Evde	22	10,4
Spor tesisinde	47	22,2
Rekreasyon etkinliklerini genelde ne zaman yaparsınız?	n	%
Sabah	28	13,2
Öğle	12	5,7
Öğleden Sonra	55	25,9
Akşam	85	40,1
Tüm gün	32	15,1
Rekreasyon etkinliklerine kimlerle katılırsınız?	n	%

Arkadaşlarımla	178	84,0
Ailemle	8	3,8
Yalnız	56	26,4
Hangi sıklıkla rekreasyon etkinliklerine katılırsınız?	n	%
Her gün	25	11,8
Pazar günleri	32	15,1
Haftada 2 veya 3 gün	95	44,8
Ayda 1 kez	36	17,0
Ayda 2 ve üzeri	24	11,3
Rekreasyon etkinliklerinde ne kadar zaman geçirirsiniz?	n	%
1 saatten az	32	15,1
2-3 saat arası	110	51,9
4-5 saat arası	55	25,9
6 saat ve üzeri	15	7,1
Gaziantep'te bulunan sosyal ve sportif tesisler sizce yeterli mi?	n	%
Hiç yeterli değil	36	17,0
Kısmen yeterli	132	62,3
Yeterli	39	18,4
Çok yeterli	5	2,4
Yaşadığınız şehirde rekreasyon merkezleri hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz?	n	%
Fikrim yok	40	18,9
Kısmen bilgi sahibiyim	152	71,7
Oldukça bilgi sahibiyim	20	9,4
Hangi tür rekreasyon etkinliğini tercih edersiniz?	n	%
Arkadaş ziyaret	114	53,8
Yüzme	72	34,0
Gazete ve dergi okuma	36	17,0
İnternette vakit geçirme	96	45,3
Müzik dinleme	134	63,2
Kitap okuma	93	43,9
Spor müsabakası izlemeye gitme	56	26,4
Sinema-tiyatro	110	51,9
Bahçe işleri ile uğraşma	31	14,6
Kahveye gitme	35	16,5
Fitness	46	21,7
Dans kursları	19	9,0
Dağcılık (Tracking)	25	11,8
Fotoğrafçılık	35	16,5
Spor faaliyetleri	86	40,6

SONUÇ

Yapılan bu araştırmada Gaziantep ilindeki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeyine etkisini oluşturan boyutlar tespit edilerek, rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeyine olan etkisi ölçülmeye çalışılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda; Gaziantep ilindeki rekreasyon alanlarının memnuniyet düzeyi "Eğlenceli Zaman Geçirebilme" , "Kalabalıklılık" , "Memnuniyetsizlik" , "Memnuniyet" , "Bakımsızlık" ve "Doğa Güzellikleri" olmak üzere altı boyut ve bu altı boyuta bağlı 29 önermeden oluştuğu tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmaya göre, araştırmaya katılan katılımcıların çoğunun erkek katılımcılardan oluştuğu ve 18-24 yaş aralığındaki kişilerden oluştuğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan

katılımcıların tamamının öğrenci ve çoğunun 550 TL'den az gelire sahip olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan araştırmaya katılan katılımcıların çoğunun 10 yıldan fazla süredir Gaziantep ilinde ikamet ettikleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunlunun rekreasyon etkinliklerine akşam saatlerinde ve açık alanlarda katıldıkları tespit edilmiştir. Öte yandan araştırmaya katılan katılımcılar genel olarak arkadaşları ile rekreasyon etkinliklerine katıldıkları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların Gaziantep ilinde yer alan rekreasyon alanları hakkında pek bilgi sahibi olmadığı tespit edilmiştir. Buradan hareketle Gaziantep'te bulunan rekreasyon alanlarının iyi tanıtılmadığı sonucuna varılmıştır.

KAYNAKÇA

- Başar, M. A. (2006). *Türkiye'deki tabiat parklarının açık hava sportif rekreasyon aktiviteleri açısından mevcut potansiyellerinin belirlenmesi (Kocaeli Ballıkayalar Vadisi tabiat parkı örneği)* (Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adapazarı). 17.
- Baud-Bovy, M. ve Lawson, F. (1998). *Tourism and recreation*. Oxford: Architectural Press, 8.
- Bell, S. (2001). *Design for outdoor recreation second edition*. China: Midas Printing, 1.
- Canan, İ. (1997). *Vakfi en iyi değerlendirmede İslam'da zaman tanzimi*. İstanbul: Cihan Yayınları, 13.
- Cordes, K. A. ve İbrahim, H. M. (1999). *Application in recreation & leisure, for today and future, second edition*. Boston: McGrawHill Companies, 62.
- Demirci, O. F. ve Yavuz, M. C. (2003). Rekreasyonel turizmde müşteri potansiyelinin belirlenmesine yönelik bir pilot çalışma. *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 6/1, 123.
- Druckhaus, K. ve Münker, W. (1998). *Wandern-Werden, wesensund bedeutung*, 2.
- Ekici, S. ve Yenel, F. (2002). Yükseköğretim gençliğinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları ve turizme katılımları üzerine bir araştırma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6/1, 126.
- Erkal, M., Güven, Ö. ve Ayan, D. (1998). *Sosyolojik açıdan spor*, 3. baskı. Ankara: Der Yayınları, 58.
- Fademiro, J. A. ve Adedeji, A. J. (2014). Recreational experiences in park and gardens İbadan, Nigeria. *Journal of Place Management and Development*, 7(1), 5-26.
- Güngörmüş, H. A. (2007). *Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler* (Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara). 32.
- Gürbüz, B. (2006). *Kentsel yaşam sürecinde rekreasyonel katılım sorunları* (Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara). 23.
- Jensen, C. R. ve Naylor, J. (2000). *Opportunities in recreation and leisure careers*. United States: VGM Career Books, 2.
- Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon*. Ankara: Ankara Basımevi, 40.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keskin, M., Akova, O. ve Öz, M. (2015). *Turizm eğitimi alan öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımlarının önündeki engellerin belirlenmesine yönelik bir çalışma*. 38.

- Kılıç, İ. ve Pelit, E. (2004). Yerli turistlerin memnuniyet düzeyleri üzerine bir çalışma. *Anatolia: Turizm Araştırma Dergisi*, 15(2), 20-124.
- Kurar, İ. ve Baltacı, F. (2014). Halkın boş zaman değerlendirme alışkanlıkları: Alanya örneği, *International Journal of Science Culture and Sport*, 2, 39-52.
- Kurum, E. ve Odabaşı, A. (1991). Ankara kenti için bir rekreasyon potansiyeli beynam ormanı, 2000'li yıllar için Ankara kentinin açık ve yeşil alan sistemi ne olmalıdır?. *Peyzaj Mimarlığı Dergisi*, Sayı: 91-2, Ankara, 95.
- Mirzeoğlu, M. (2003). *Spor bilimlerine giriş*. Ankara: Bağırhan Kitabevi, 241-242.
- Müderrişoğlu, H., Yerli, Ö., Altanlar Turan, A. ve Duru, N. (2005). ROS (Rekreasyonel Fırsat Dağılımı) Yöntemi ile Abant Tabiat Parkı'nda kullanıcı memnuniyetinin belirlenmesi. *Tarım Bilimleri Dergisi*, 11(4), 397-405.
- Nadirova, A. (2000). *Understanding leisure decision making: An integrated analysis of recreation participation, anticipated leisure benefits, environmental attitudes, leisure constraints and constraints negotiation* (Doctoral, University of Alberta, Alberta). 15.
- Sağcan, M. (1986). *Rekreasyon ve turizm*. İzmir: Cumhuriyet Baskıevi, 18.
- Sipahi, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2010). Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi. İstanbul: BETA Yayıncılık.
- Stebbins, R. A. (2005). Choice and experiential definitions of leisure. *Leisure Sciences*, 27/4, 349-352.
- Torkildsen, G. (1999). *Leisure and recreation management, fourth edition*. London: E&FN Spon Press, 121.
- Tuncay, S. (2000). Türkiye'de gençlik sorunlarının psikolojik boyutu. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1/1, 244.
- Turgut, T. ve Ardahan F. (2012). Suya dayanıklı rekreasyon işletmelerinin profilleri: Antalya ili örneği. *Pamukkale Journal of Sport Science*, 4(1), 1-15.
- Yli-Pelkonen, V. (2013) Importance of recreational ecosystem services in Helsinki, Finland. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 24(3), 365-382,
- Yüncü, D., Coşkun, İ. O., Sevil, T., Özel, Ç. H., Yüncü, H. R. ve Şimşek, K. Y. (2013). *Rekreasyon yönetimi*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi, 12-14.